

Handläggare:
Malin Eriksson tel. 508 25 402

Till
Socialnämnden

Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet m.m. (Ds 2012:26)

Svar på remiss från Socialdepartementet.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Tina Heinsoo
T.f. Avdelningschef

Sammanfattning

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget även om det i vissa delar behöver förtydligas. Remissen behandlar två delar, att förändra reglerna vid beräkningen av ekonomiskt bistånd och att öppna för möjligheten att anvisa personer över 25 år till praktik eller kompetenshöjande verksamhet. Förslaget innebär att en s.k. jobbstimulans införs för personer som förvärvsarbetar. Den som har fått försörjningsstöd, oavbrutet, under sex månader och har inkomster av anställning därefter under två år, om han eller hon har behov av ekonomiskt bistånd ska ha rätt till bistånd beräknat med utgångspunkt från 75 procent av dessa

inkomster.

Förändringen av beräkningen av ekonomiskt bistånd innebär att personer med inkomst av förvärvsarbete och personer med andra inkomster behandlas olika och beviljas olika bistånd. Förslaget riktar sig främst till personer som står nära arbetsmarknaden vilket flera av personerna som ansöker som ekonomiskt bistånd inte gör. Ytterligare åtgärder krävs för att öka möjligheterna för personer som står långt ifrån arbetsmarknaden att bli självförsörjande. Det behövs även en bredare efterfrågan på arbetskraft.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden, för yttrande, överlämnat remiss från Socialdepartementet angående jobbstimulans inom ekonomiskt bistånd (Ds 2012:26). Remisstiden sträcker sig till den 10 september 2012.

Ärendet har även remitterats till stadsledningskontoret och stadsdelsnämnderna Hässelby-Vällingby, Norrmalm och Farsta.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor.

Remissen

I budgetpropositionen för 2012 aviserade regeringen en förändring av beräkningen av försörjningsstöd i syfte att minska marginaleffekterna vid arbete, en s.k. jobbstimulans. Förändringen skulle innebära att endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Om endast en del av arbetsinkomsten påverkar bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd minskar marginaleffekterna vid arbete och det blir mer lönsamt för bidragstagare att ta tillfälliga jobb och utöka sin arbetstid. Det gör det möjligt för fler att påverka sin ekonomiska situation. I och med detta aviserade regeringen även att de överväger att stärka kommunernas möjlighet att ställa samma krav på deltagande i praktik och kompetenshöjande verksamhet på personer med försörjningsstöd oavsett ålder.

Två modeller har övervägts, dels att endast beakta en andel av inkomsten och dels att undanta inkomster upp till ett visst maxbelopp. Jobbstimulansen är främst tänkt att nå personer som riskerar att hamna i långvarigt biståndsberoende. I promemorian föreslås att den som fått försörjningsstöd, oavbrutet, under sex

månader och har inkomster av anställning därefter under två år, om han eller hon har behov av ekonomiskt bistånd ska ha rätt till bistånd beräknat med utgångspunkt från 75 procent av dessa inkomster.

Ändring i 4 kap 1§ Socialtjänstlagen föreslås för att omfatta det föreslagna undantaget vid beräkningen av inkomster från förvärvsarbete och i 4 kap 4 § Socialtjänstlagen avseende att ta bort åldersnivån på att anvisa till praktik eller kompetenshöjande verksamhet. Kostnaderna för förslaget när det gäller ändringarna i beräkningen av biståndet beräknas till ca 200 miljoner kronor per år. Kommunernas kostnader för det ekonomiska biståndet kommer därmed att öka och de ska kompenseras enligt finansieringsprincipen. En informationsinsats föreslås för att kommunerna ska få information om vad förändringarna i att beräkna ekonomiskt bistånd innebär. Socialstyrelsen föreslås ansvara för informationsinsatsningen. De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2013.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen ställer sig i huvudsak positiv till förslaget även om det är vissa delar som behöver förtydligas. Remissen är uppdelad i två delar, där del ett behandlar förändringar i beräkningen av ekonomiskt bistånd och del två möjligheten att anvisa till praktik eller kompetenshöjande verksamhet även för personer över 25 år.

Jobbstimulans

Idag är en förutsättning för att beviljas ekonomiskt bistånd att personen har uttömt sina egna möjligheter till försörjning samt gjort vad den kan för att bli självförsörjande i framtiden. Ytterst få undantag från detta regleras i 4 kap 1§ Socialtjänstlagen vad gäller t.ex. hemmavarande barns inkomster. En förändring av beräkningen av biståndet innebär att personer med förvärvsinkomster kommer att ha möjlighet till att 25 % av inkomsterna undantas vid beräkningen under max två år. En förändring i beräkningen av ekonomiskt bistånd förutsätter att den är transparent och lätt att förstå för medborgaren och att det inte öppnar för olika bedömningar så att personer får olika storlek på biståndet.

Förändringen av beräkningen av ekonomiskt bistånd innebär att personer med inkomst av förvärvsarbete och personer med andra inkomster behandlas olika och beviljas olika bistånd. Ett av regeringens övergripande mål är att få fler personer i arbete och minska utanförskapet och därmed öka förmågan till självförsörjning. I förslaget lyfts att det måste bli mer lönsamt för biståndsmottagare att ta tillfälliga

jobb och utöka sin arbetstid. I och med en jobbstimulans minskar margineffekterna vid arbete. En stor del av de personer som ansöker om ekonomiskt bistånd står inte nära arbetsmarknaden och har inte arbetat på flera år eller kanske inte alls. Detta förslag berör enbart personer nära arbetsmarknaden. För att få fler i arbete och nå självförsörjning är en förutsättning att det finns en bredare efterfrågan på arbetsmarknaden och att alla får löner i rätt nivå. Många personer som arbetar deltid har idag svårigheter att få utöka sin arbetstid.

En del personer kommer inte ha möjlighet att påverka sin arbetssituation utan blir kvar efter två år under samma förhållanden som innan. Det innebär att en del personer/hushåll kommer få minskade inkomster efter två år. En förutsättning är att en person är väl införd under vilka förutsättningar deras bistånd beviljas. Om en person under tiden blir sjukskriven och får sjukpenning kommer deras bistånd att minskas vilket kan vara svårt att förstå. Det kan skapa en försämrad situation för en person som är sjuk. En annan fråga är huruvida en person som efter dessa två år blir självförsörjande en tid och sedan ansöker igen i sex månader i sträck ånyo omfattas av rätt till s.k. jobbstimulans.

Personer med låg eller ingen inkomst och som har barn eller är under 28 år har möjlighet att söka bostadsbidrag. Bostadsbidraget beräknas på en persons eller hushållets inkomst. Detta innebär att vid beräkningen av ekonomiskt bistånd på 75 % av inkomsten finns det en risk att bostadsbidraget kommer att sänkas eftersom personer har högre inkomst än innan. Detta medför att biståndet indirekt kommer att behöva utökas ytterligare.

Anvisning till praktik eller kompetenshöjande verksamhet

I arbetet med att stödja personer att bli självförsörjande ingår att motivera personer att komma ut på arbetsmarknaden. Många personer har liten eller ingen arbetslivserfarenhet och där kan praktik eller kompetenshöjande verksamhet vara ett led på vägen. Personer som är arbetslösa och har arbetsförmåga uppmanas att skriva in sig på Arbetsförmedlingen och med detta inleds även samverkan. Trepartsamtal är en vanlig form för att gemensamt planera och se vilka möjligheter som finns för varje individ.

Bilaga

Remissen "Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet m.m. (Ds 2012:26)"